

Justitiedepartementet

Ju2020/03215

Yttrande över remiss - En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Vetlanda kommun har getts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Sammanfattning

Vetlanda kommun har tagit del av förslagen i betänkandet och väljer att yttra oss över de delar som påverkar kommunen mest.

Visionen för integrationsarbetet i Vetlanda kommun är ett samhälle som präglas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. En viktig faktor för att underlätta integrationen av de som kommer till vår kommun är en trygg tillvaro. Möjligheten för vuxna att komma i jobb, för barnen att få en bra skolgång och en bostad som ger en fast punkt i tillvaron.

Lagstiftningen bör utformas så att integrationen underlättas. Korta giltighetstider på uppehållstillstånd ger en osäkerhet för individer och familjer som gör det svårare att känna sig hemma. Inte minst för barnen. Ju längre ett uppehållstillstånd gäller, desto bättre ur ett barnperspektiv.

Även för de vuxna förbättras möjligheterna när förutsebarheten blir längre.

Motivationen att lära sig språket och att ta del av annan utbildning ökar. Arbetsgivare kan våga anställa i högre grad, om de inte riskerar att personer som de introducerat på arbetsplatsen snabbt försvinner igen för att uppehållstillståndet inte längre är giltigt.

Kraven på kunskaper i svenska och samhällskunskap för permanenta uppehållstillstånd kan i sig vara en drivkraft. Men det kommer att innebära större krav på den kommunala vuxenutbildningen. SFI och samhällsorienteringen är mycket viktiga delar för att invandrarna ska få den kunskap som kommittén har föreslagit som krav för ett permanent uppehållstillstånd. Men staten måste ansvara för bedömningen om kunskapsnivån hos den enskilde räcker till.

Synpunkter

6. Uppehållstillståndens längd.

Vetlanda kommun motsätter sig inte att tidsbegränsade uppehållstillstånd är huvudregel men vi vill framhålla behovet av att uppehållstillstånden inte får vara kortare än att integration möjliggörs.

Att kvotflyktingar undantas från huvudregeln och beviljas permanenta uppehållstillstånd är bra.

7. Permanenta uppehållstillstånd

Kraven på kommunerna att möta ökad efterfrågan på grund av kunskapskraven för permanent uppehållstillstånd kommer innebära ökade kostnader för vuxenutbildningen. Det måste staten kompensera kommunerna för och ta höjd för att det gäller för fler än för dem som ersättning lämnas för enligt ersättningsförordningen (2010:1122).

Att lära sig svenska och tillgodogöra sig kunskaper i samhällskunskap är viktiga delar för integration. Kommunens vuxenutbildning är en mycket viktig aktör för att förmedla den kunskapen. Men att bedöma om enskilda personers kunskaper räcker till för att få permanent uppehållstillstånd måste vara en statlig uppgift. När regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utformar kontrollen av språk- och samhällskunskapskraven, får man inte lägga ansvaret för kontrollen på den kommunala vuxenutbildningen.

Försörjningskravet är endast uttryckt som att utlänningen ska kunna försörja sig. Det står inget närmre om familj. Det är viktigt att en stor familj i sig inte innebär att det blir svårare att få permanent uppehållstillstånd än vad det blir för en ensamstående. När regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om försörjningsförmåga behöver det beaktas.

9. Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Försörjningskravet och bostadskravet kan göra det svårt för stora familjer att få uppehållstillstånd på anknytning.

Möjligheten att räkna med barnbidrag i försörjningsunderlaget bör framgå av lagstiftning liksom att arbetsinkomster från tillsvidareanställning på heltid som genererar inkomster av viss storlek är en omständighet som bör medföra att försörjningsförmågan anses uppfyllt.

För stora familjer bör det finnas en möjlighet att få en bostad bedömd som att den är av tillräcklig storlek även med färre rum än vad praxis säger. Möjligheten för familjeåterförening kan inte vara beroende av familjestorleken.

Undantaget från försörjningskravet om anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande och de anhöriga söker uppehållstillstånd inom tre månader efter att tillståndet beviljats är bra. Men för kvotflyktingar är tre månader en kort tid. Vid många vidarebosättningsärenden hinner inte kvotflyktingen komma till Sverige inom tre månader från att uppehållstillståndet

beviljats, av skäl som den enskilde inte råår över. Rimligare vore att det tre månaderna börjar räknas från det att kvotflyktingen anlänt till Sverige.

10. Uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl

Framför allt ur ett barnperspektiv är det bra att återinföra möjligheten att bevilja uppehållstillstånd av synnerligen ömmande omständigheter. Men av samma skäl som anförts tidigare vill Vetlanda kommun framhålla behovet av att uppehållstillstånden inte får vara kortare än att integration möjliggörs.

15. Konsekvensanalys

Migrationskommitténs antagande att antalet asylsökande som söker asyl i Sverige, antalet som beviljas uppehållstillstånd av flykting- och skydds-skäl samt anhöriga till dessa kommer att minska, kommer innebära minskade kostnader för kommunerna verkar rimligt. Men intäkter från Migrationsverket kommer också att minska med lägre migration. Vetlanda kommuns uppfattning är att kostnaderna generellt sett blir högre per asylsökande/nyanländ när det totala antalet personer är lägre. Ersättningen från staten är däremot inte dynamisk på samma sätt som kostnaderna.

Förslaget från Migrationskommittén får en negativ effekt på de flesta integrationsfrämjande områdena enligt betänkandet, jämfört med en återgång till utlänningslagen. Asylsökandes och nyanländas hälsa, arbetsmarknadsintegrationen, integration i samhällslivet, jämställdheten mellan könen, konsekvenserna för barn etc. Eftersom alla människor som bor i Sverige, bor i en kommun, kommer kommunerna få hantera de negativa konsekvenserna i olika grad.

Vetlanda kommun vill understryka att finansieringsprincipen alltid skall gälla när staten vill utöka, ändra eller överföra uppgifter till den kommunala nivån.